

Högskoleprovet

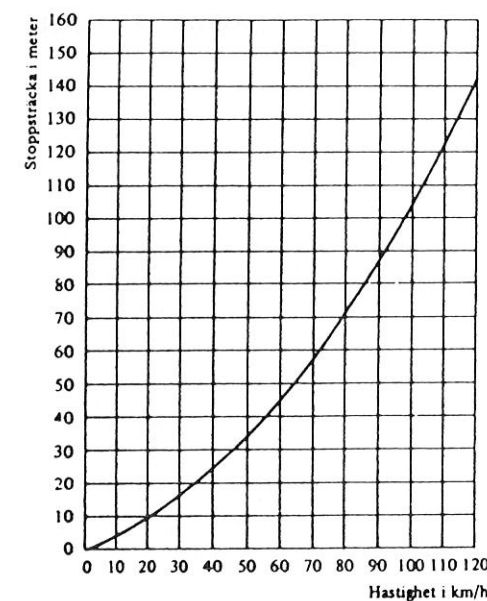
DELPROV 4: DTK

Anvisningar

Provet innehåller diagram, tabeller, kartor och andra grafiska framställningar. Materialet är hämtat från olika källor och eftersom det lyfts ut ur sitt ursprungliga sammanhang har vissa tillägg gjorts för att förklara en del begrepp och förhållanden.

Uppgifterna ska lösas med hjälp av den information som finns på respektive uppslag. Till varje uppgift finns det fem svarsförslag. Ett av dem är rätt.

Övningsexempel

Antag att två bilar, var och en med en hastighet av 100 km/h, riskerar att kollidera kylare mot kylare. Hur lång är den minsta stoppsträcka de tillsammans behöver för att undvika kollision?

- A 90 meter
- B 100 meter
- C 105 meter
- D 190 meter
- E 210 meter

Samband mellan hastighet och stoppsträcka.

I figuren kan du avläsa att stoppsträckan vid en hastighet av 100 km/h är ungefär 105 meter. För att kollision mellan de två bilarna ska undvikas, måste den sammanlagda stoppsträckan vara minst 210 meter. Svarsförslag E är därför det riktiga.

Alla svar ska föras in i svarshäftet. - Det ska ske *inom* provtiden.

MARKERA TYDLIGT!

Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt. Du får inget poängavdrag om du svarar fel.

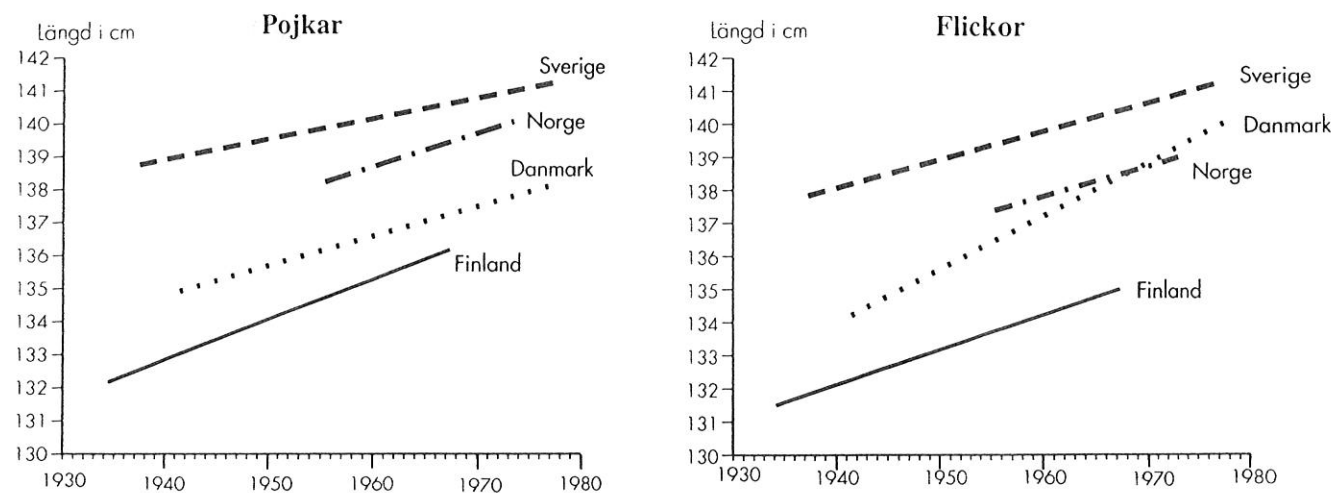
På nästa sida börjar provet som innehåller **20 uppgifter**.

PROVTID: 55 minuter

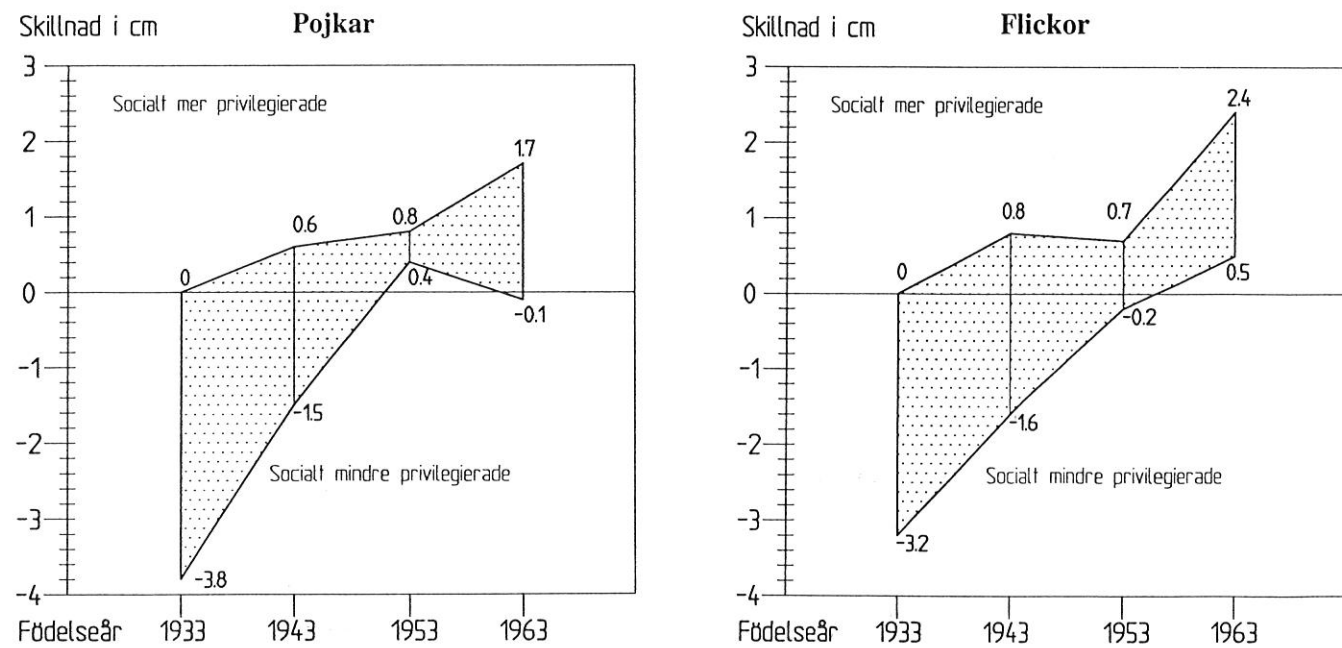
BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

SKOLBARNS LÄNGD

Förändring av genomsnittlig längd hos 10-åriga skolbarn i Danmark, Finland, Norge och Sverige 1934-1977.

Skillnad i genomsnittlig kroppslängd mellan de socialt mer och de socialt mindre privilegierade 10-åriga skolbarnen i Stockholm födda 1933-1963. Referenspunkten är medellängden för de socialt mer privilegierade födda 1933.

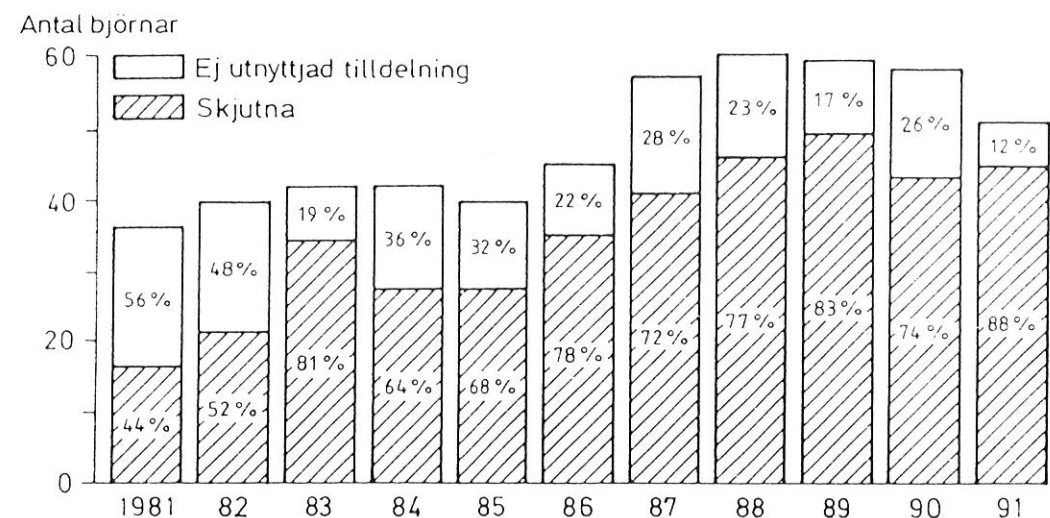
1. Vilka två länder var mest lika varandra när det gällde ökningen av den genomsnittliga kroppslängden för 10-åriga skolpojkar respektive 10-åriga skolflickor under perioden 1956-1973?

	<u>Pojkar</u>	<u>Flickor</u>
A	Sverige och Danmark	Danmark och Norge
B	Sverige och Norge	Danmark och Sverige
C	Sverige och Norge	Danmark och Norge
D	Norge och Danmark	Sverige och Danmark
E	Norge och Danmark	Sverige och Norge

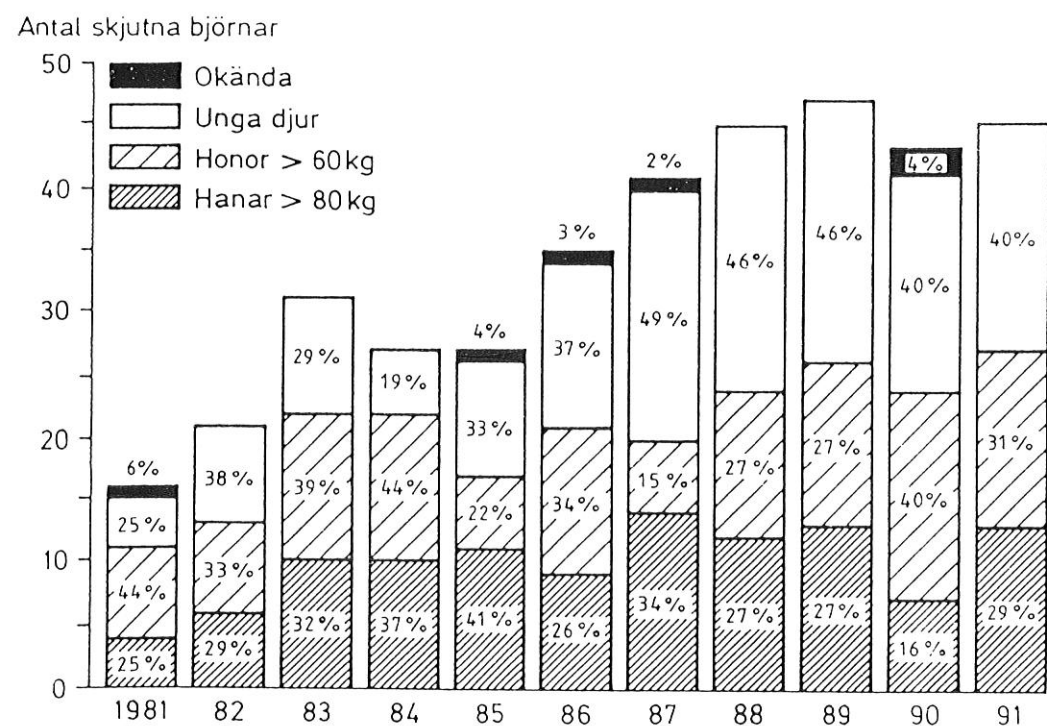
2. Jämför socialt mindre privilegierade 10-åriga skolpojkar i Stockholm födda 1963 och 1933. Hur stor var skillnaden i genomsnittlig kroppslängd?

- A 1.7 cm
- B 2.7 cm
- C 3.2 cm
- D 3.7 cm
- E 3.8 cm

LICENSJAKT PÅ BJÖRN 1981-1991

Antal björnar tilldelade för licensjakt i Sverige 1981-1991 uppdelade på andelen skjutna björnar och ej utnyttjad tilldelning.

Antal fällda björnar i tre Norrlandslän - AC, BD och Z - under perioden 1981-1991 fördelade på unga djur respektive vuxna honor och hanar. Antal och procent.

Källa: Dahlström, M. Licensjakten på björn 1981-89. En sammanställning. Naturvårdsverket. Viltnytt, nr 30, 1991, s 2 ff.

19. Vilken socioekonomisk grupp hade störst andel individer som rekryterats från den egna gruppen?

- A Arbetare
- B Lägre tjänstemän
- C Högre tjänstemän
- D Ensamföretagare
- E Lantbrukare

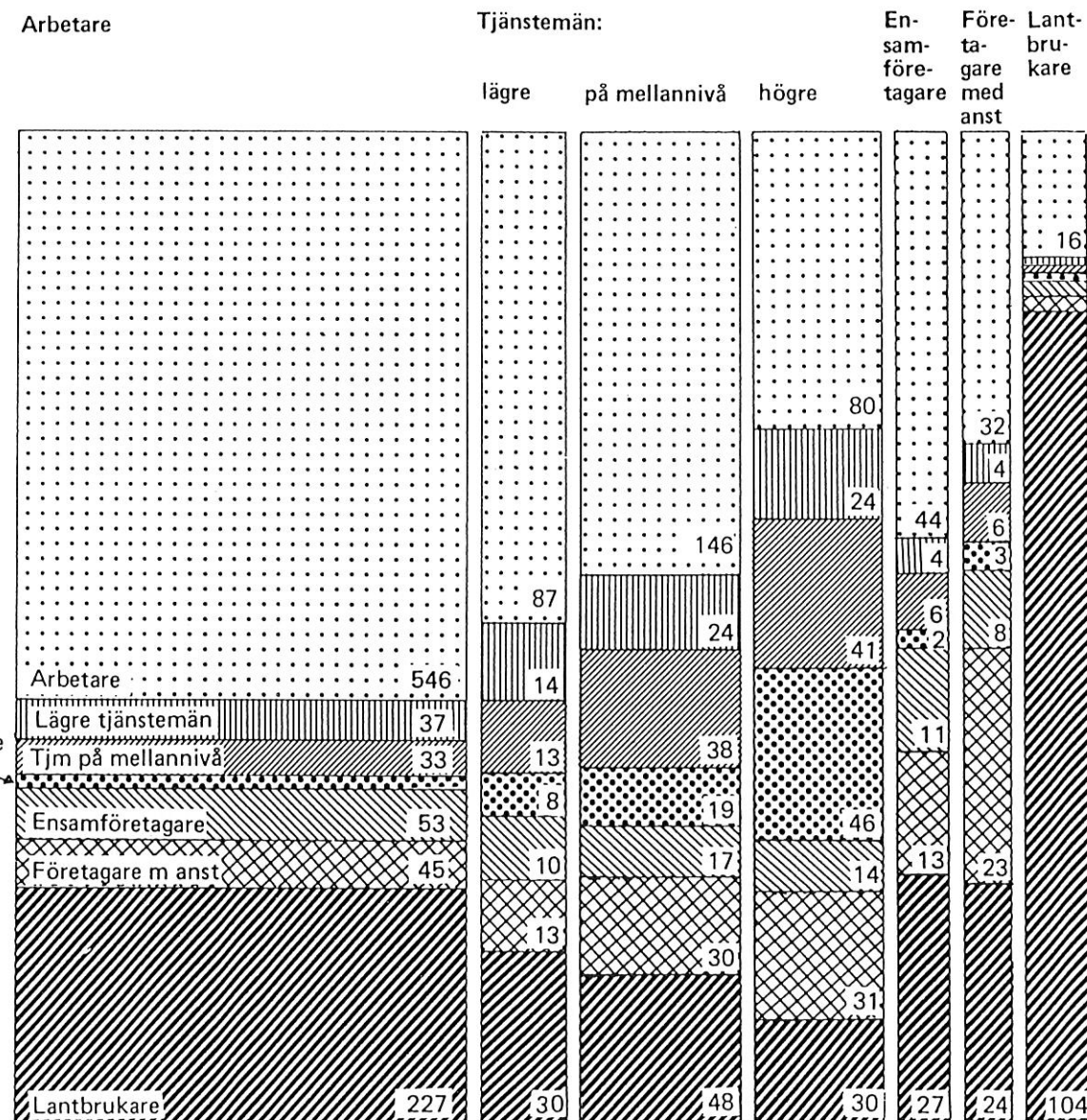
20. Hur stor andel av de högre tjänstemännen hade en far som var arbetare?

- A 20 procent
- B 30 procent
- C 40 procent
- D 60 procent
- E 80 procent

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

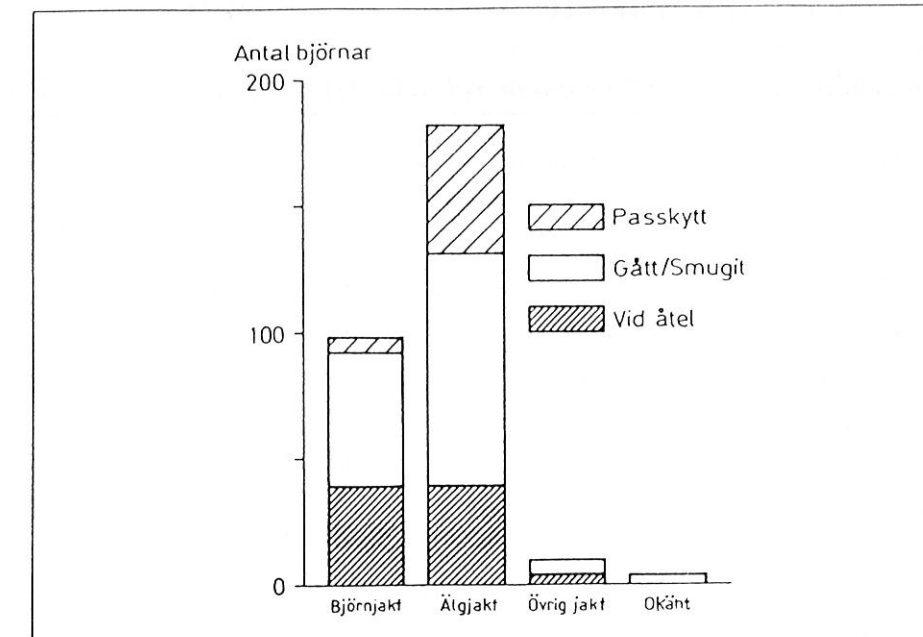
SOCIOEKONOMISK BAKGRUND - VARIFRÅN KOMMER INDIVIDERNA I OLIKA SOCIALA SKIKT?

30-74-ÅRIGA MÄNS SOCIOEKONOMISKA TILLHÖRIGHET:

Proportionell fördelning på olika socioekonomiska grupper för 30-74-åriga män. Inom de olika socioekonomiska grupperna är de redovisade efter faderns socioekonomiska grupp. Antal i 1000-tal.

Källa: SCB. Levnadsförhållanden 1975-85. Det svenska klassamhället. Rapport nr 50, 1987, s 111.

Totalt antal fällda björnar uppdelade på jaktens inriktning samt jaktsätt i de tre Norrlandslänen under perioden 1981-1989.

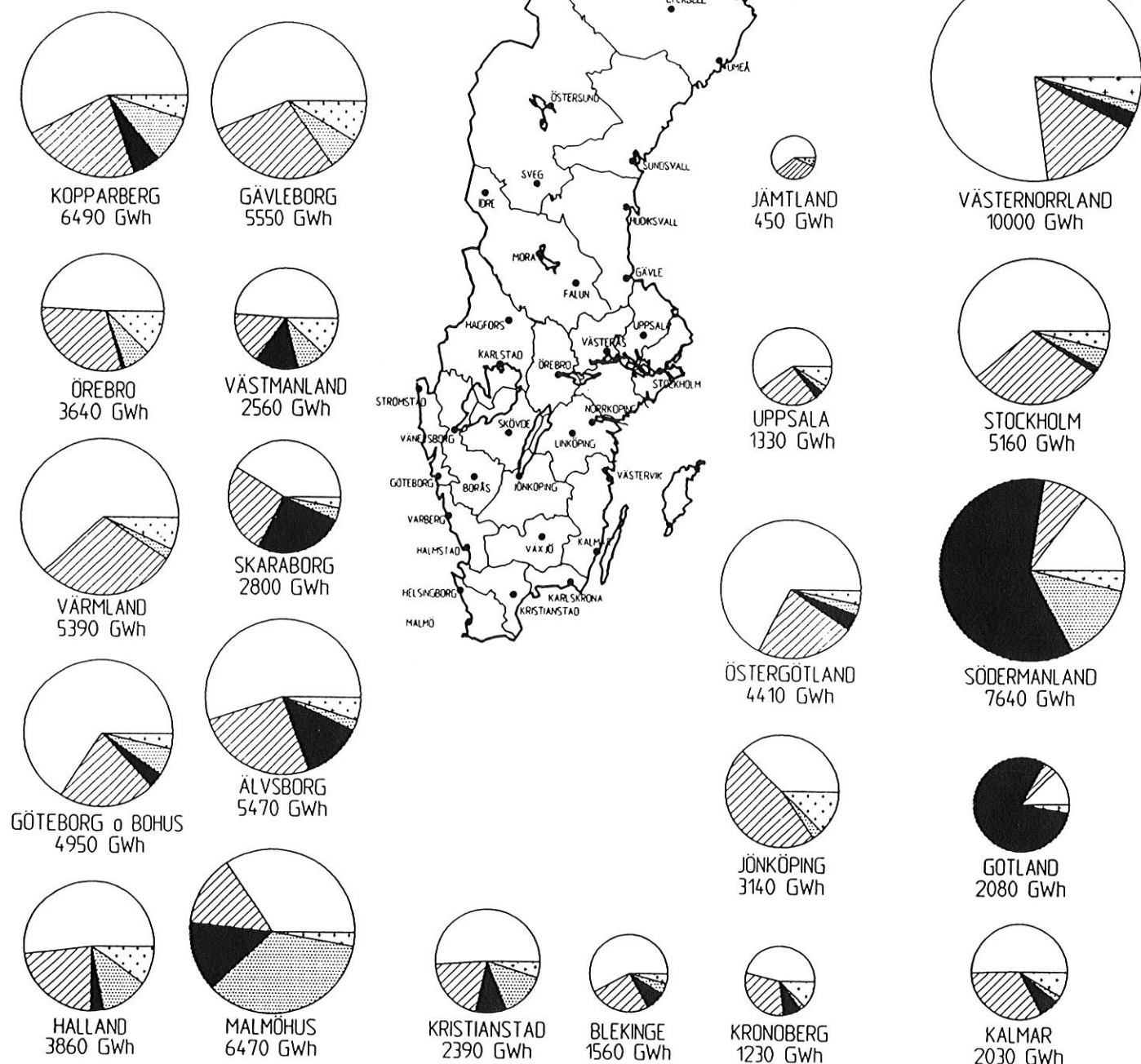
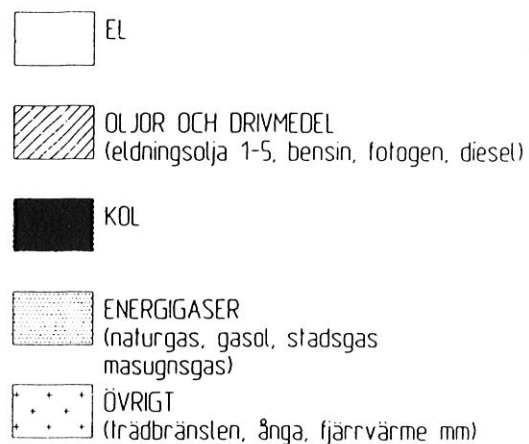
3. Hur många fler björnar fälldes under älgjakt än under björnjakt i de tre Norrlandslänen under perioden 1981-1989 och vilket jaktsätt var då vanligast?

	Antal fler björnar	Jaktsätt
A	80	Gått/smugit
B	80	Passkytt
C	100	Gått/smugit
D	100	Passkytt
E	180	Gått/smugit

4. Vilket år blev störst andel av tilldelningen för licensjakt på björn utnyttjad?

A	1987
B	1988
C	1989
D	1990
E	1991

INDUSTRINS ANVÄNDNING AV ENERGI 1989, LÄNSVIS.

Källa: Tal och fakta om energi. Ångpanneföreningen, 1991.

De tio största stadsregionerna i Europa år 1000-1900 samt förväntat antal år 2000 (befolkning i 1000-tal).

1000		1400		1700		1900		2000	
Stadsreg.	Befolk.	Stadsreg.	Befolk.	Stadsreg.	Befolk.	Stadsreg.	Befolk.	Stadsreg.	Befolk.
Konstantinopel	450	Paris	275	Konstantinopel	700	London	6.450	Moskva	9.000
Cordoba	450	Milano	125	London	550	Paris	3.330	Paris	8.500
Sevilla	90	Brügge	125	Paris	530	Berlin	2.424	London	7.000
Palermo	75	Venedig	104	Neapel	207	Wien	1.662	Leningrad	5.500
Kiev	45	Granada	100	Lissabon	188	Leningrad	1.429	Madrid	3.000
Venedig	45	Genua	100	Amsterdam	172	Manchester	1.255	Berlin	3.000
Regensburg	40	Prag	95	Rom	149	Birmingham	1.248	Rom	2.800
Tessaloniki	40	Rouen	70	Venedig	144	Moskva	1.120	Birmingham	2.500
Amalfi	35	Sevilla	70	Moskva	130	Glasgow	1.072	Manchester	2.500
Rom	35	Ghent	70	Milano	124	Liverpool	940	Budapest	2.100

15. Hur många fler invånare hade Stockholm respektive Köpenhamn år 1950 jämfört med år 1750?

	Stockholm	Köpenhamn
A	19 000	261 000
B	829 000	1 015 000
C	829 000	1 071 000
D	889 000	1 071 000
E	889 000	1 150 000

16. Vilka av följande två stadsregioner beräknas öka sin befolkning mest, procentuellt sett, från år 1900 till år 2000?

- A Leningrad och Paris
- B London och Moskva
- C London och Paris
- D Moskva och Paris
- E Moskva och Leningrad

URBANISERINGSPROCESSEN I EUROPA

De största städerna i Europa 1750, 1850 och 1950 (befolkning i 1000-tal).

Rang	1750		1850		1950	
	Stad	Befolkning	Stad	Befolkning	Stad	Befolkning
1	London	676	London	2.320	London	8.860
2	Paris	560	Paris	1.314	Paris	5.900
3	Neapel	324	St. Petersburg	502	Moskva	5.100
4	Amsterdam	219	Berlin	446	Ruhr	4.900
5	Lissabon	213	Wien	426	Berlin	3.707
6	Wien	169	Liverpool	422	Leningrad	2.700
7	Moskva	161	Neapel	416	Manchester	2.382
8	Venedig	158	Manchester	412	Birmingham	2.196
9	Rom	157	Moskva	373	Wien	1.755
10	St. Petersburg	138	Glasgow	346	Rom	1.665
11	Dublin	125	Birmingham	294	Hamburg	1.580
12	Palermo	124	Dublin	263	Madrid	1.527
13	Madrid	123	Madrid	263	Budapest	1.500
14	Milano	123	Lissabon	257	Barcelona	1.425
15	Lyon	115	Lyon	254	Milano	1.400
16	Berlin	113	Amsterdam	225	Glasgow	1.320
17	Hamburg	90	Brüssel	208	Liverpool	1.260
18	Marseille	88	Edinburgh	194	Neapel	1.210
19	Rouen	88	Hamburg	193	Leeds	1.164
20	Köpenhamn	79	Marseille	193	Köpenhamn	1.150
21	Florens	74	Milano	193	Aten	1.140
22	Genua	72	Leeds	184	Bukarest	1.100
23	Granada	70	Palermo	182	Katowice	977
24	Barcelona	70	Rom	170	Brüssel	964
25	Sevilla	68	Barcelona	167	Amsterdam	940
26	Bologna	66	Warszawa	163	Prag	938
27	Bordeaux	64	Budapest	156	Stockholm	889
28	Turin	60	Bristol	150	Lissabon	885
29	Valencia	60	Sheffield	143	München	870
30	Cadiz	60	Bordeaux	142	Newcastle	830
31	Stockholm	60	Venedig	141	Rotterdam	803
32	Dresden	60	Turin	138	Warszawa	803
33	Prag	58	Köpenhamn	135	Kiev	800
34	Brüssel	55	München	125	Charkov	730
35	Edinburgh	55	Prag	117	Sheffield	730
36	Lille	54	Breslau	114	Turin	725
37	Cork	53	Wolverhampton	112	Köln	692
38	Breslau	52	Newcastle	111	Frankfurt	680
39	Königsberg	52	Valencia	110	Genua	676
40	Leiden	50	Gent	108	Lodz	675

Urbaniseringsprocess = utveckling av stadsregioner

Källa: SOU. Storstadsregioner i Europa. 1990:34, s 5 ff.

7. Vilka två län avses?

Inom industrin i vardera länet användes samtliga energikällor som redovisas i figuren. Hälften av industrins energianvändning kom från el och 1/5 kom från oljor och drivmedel. Kol användes i större utsträckning än trädbränslen, ånga, fjärrvärme mm.

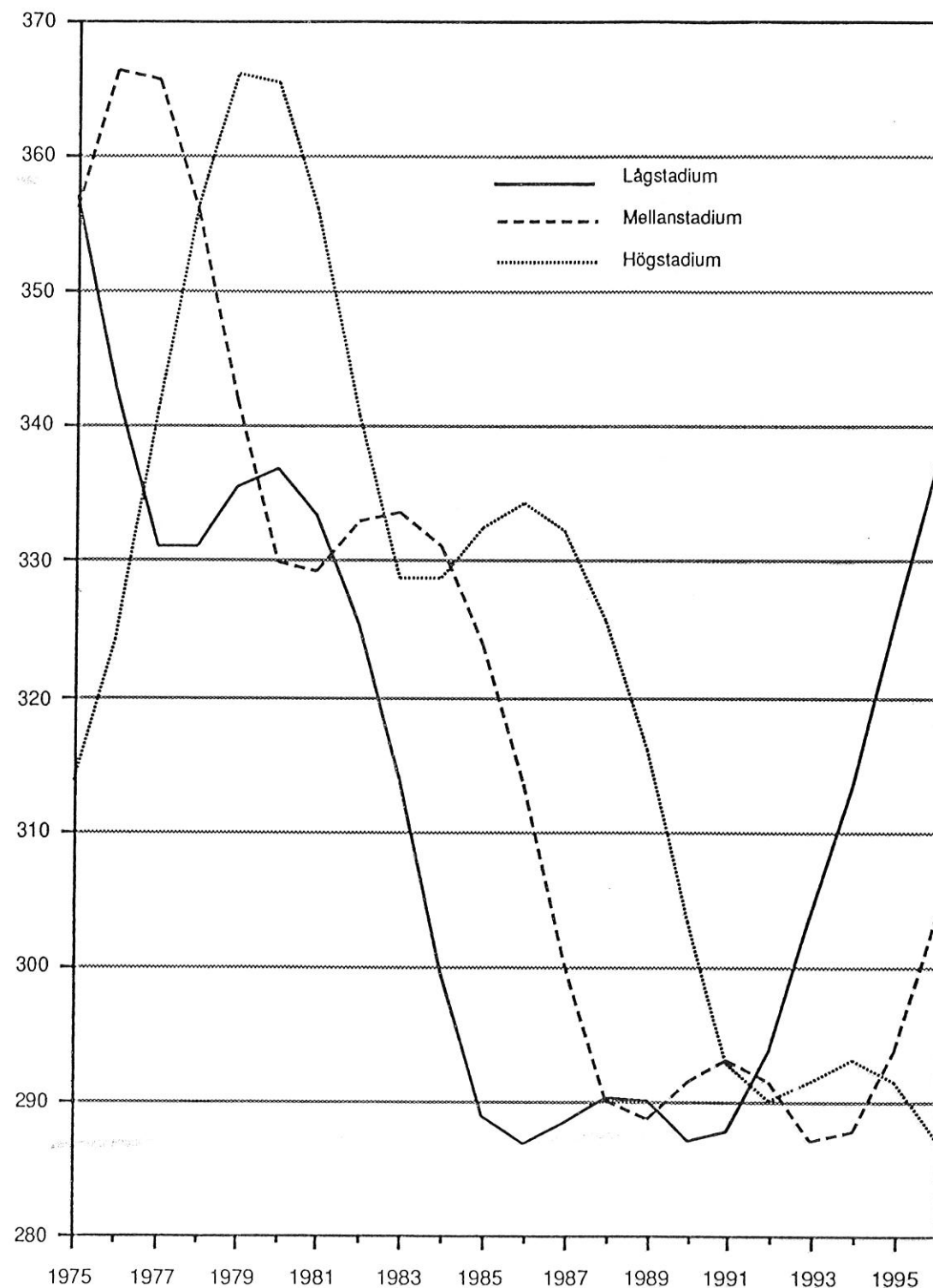
- A Västerbottens och Kristianstads län
- B Kopparbergs och Kristianstads län
- C Västmanlands och Älvsborgs län
- D Älvsborgs och Västerbottens län
- E Västmanlands och Kopparbergs län

8. Hur stor mängd el förbrukades inom industrin i det län som hade störst förbrukning av el?

- A 2 800 GWh
- B 6 100 GWh
- C 7 700 GWh
- D 10 000 GWh
- E 12 170 GWh

ELEVER I GRUNDSKOLAN 1975-1996

1 000-tal elever

Antal elever på olika stadier i grundskolan 1975-1990 samt därefter förväntat antal elever på olika stadier fram till år 1996. Värdena avser höstterminerna.

Källa: SCB. Statistiska meddelanden U 40 SM 9101, s 6. Grundskolan, särskolan och specialskolan 1990/91.

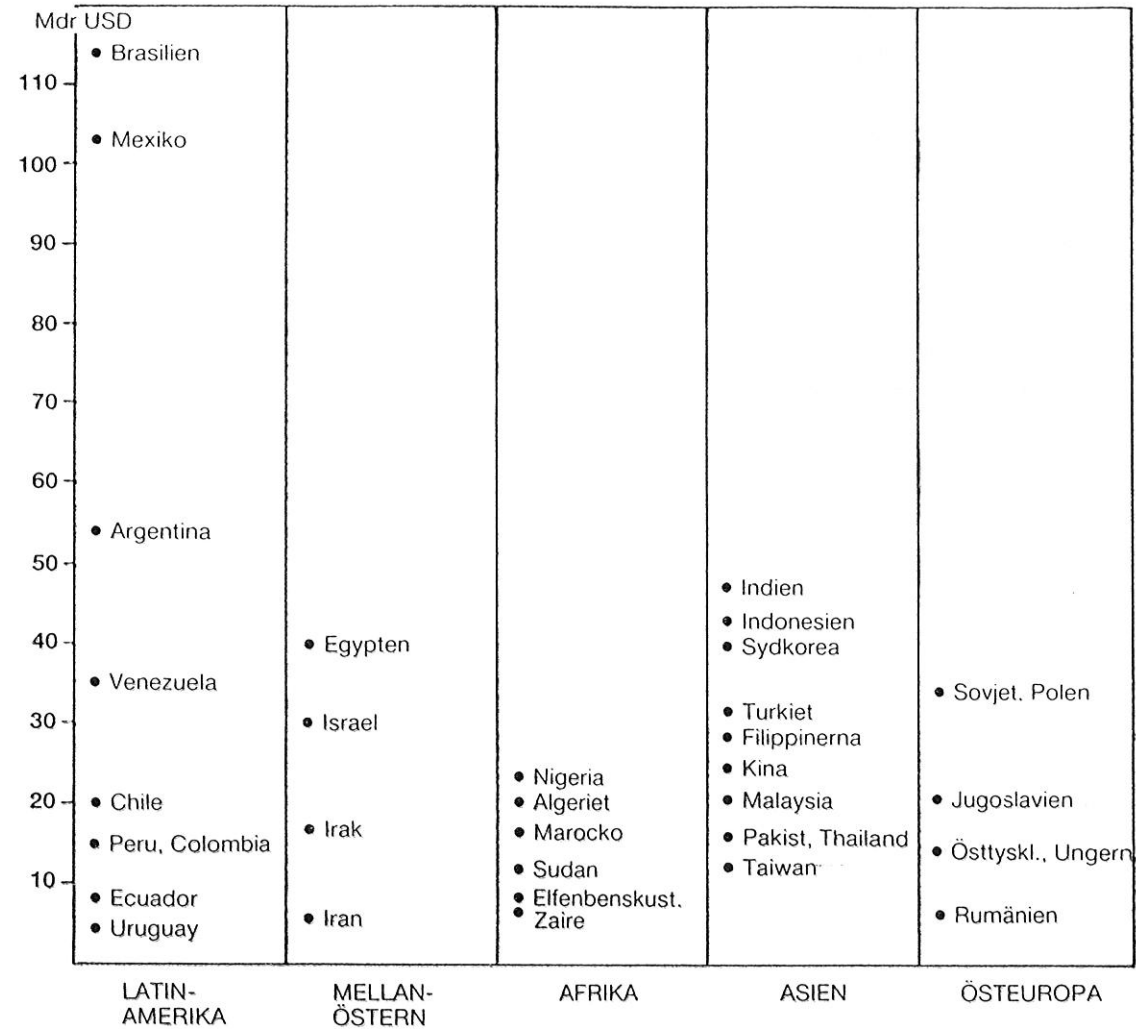
13. Jämför utlandsskulderna för de asiatiska länderna i diagrammet. I vilket land var utlandsskulden dubbelt så stor som i det land där den var lägst?

- A Indien
- B Turkiet
- C Filippinerna
- D Kina
- E Malaysia

14. Ungefär hur stor var, enligt diagrammet, utlandsskulden i det latinamerikanska landet med den näst största utlandsskulden jämfört med utlandsskulden i det afrikanska landet med den näst största utlandsskulden?

- A Dubbelt så stor
- B Tre gånger så stor
- C Fyra gånger så stor
- D Fem gånger så stor
- E Sex gånger så stor

UTLANDSSKULDER 1986

Utlandsskulder i miljarder US-dollar (USD) för ett antal utvecklingsländer och öststater år 1986.

Källa: Sparbanken Sverige.

9. Under 1970-talet var antalet elever i grundskolan drygt 1 miljon per läsår. Därefter började antalet minska. Vilket av följande år under 1980-talet understeg antalet elever i grundskolan för första gången 1 miljon?

- A 1980
- B 1981
- C 1983
- D 1984
- E 1985

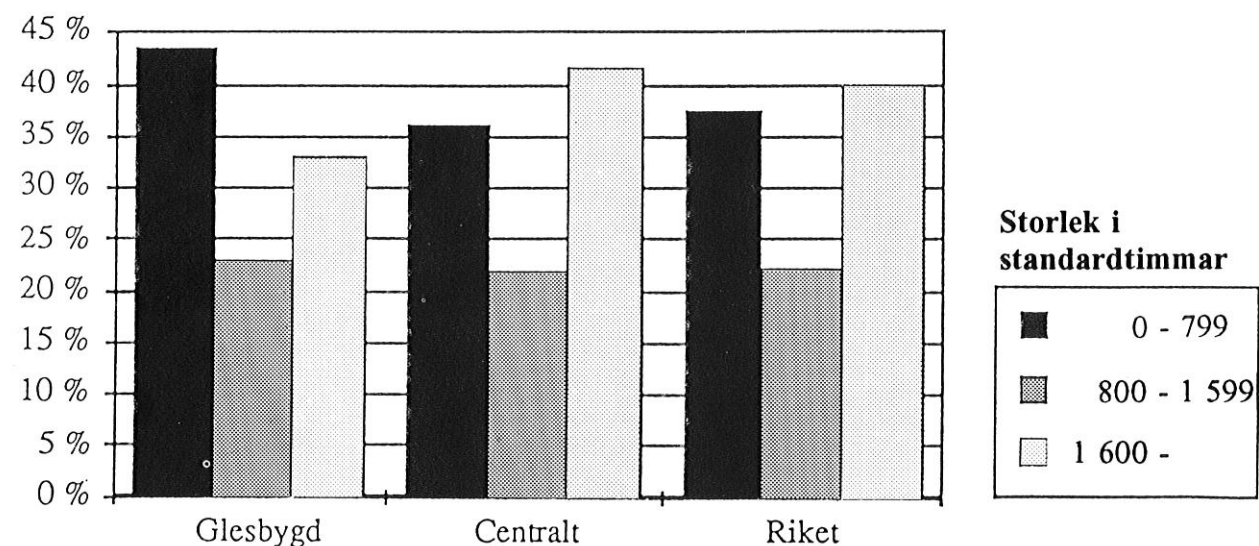
10. Med hur mycket förväntas antalet lågstadielever öka från 1990 till 1996?

- A Cirka en tiondel
- B Cirka en sjättedel
- C Cirka en fjärdedel
- D Cirka en tredjedel
- E Cirka två femtedelar

OLIKA FORMER AV LANTBRUK ÅR 1985

Regional fördelning av olika lantbruksformer. Procent.							
	Pensionärs- lantbruk	Fritids- lantbruk	<u>Små lantbruk</u>		<u>Större lantbruk</u>		Samtliga
			Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	
Glesbygd	23	22	21	17	16	17	20
Centralt	77	78	79	83	84	83	80
Procent	100	100	100	100	100	100	100
Antal i 1000-tal	15	27	15	7	19	22	105

Lantbrukens fördelning på olika former inom riket samt inom glesbygd och centralt. Procent.								
	Pensionärs- lantbruk	Fritids- lantbruk	<u>Små lantbruk</u>		<u>Större lantbruk</u>		Procent	Totalt antal 1000-tal
			Deltid	Heltid	Deltid	Heltid		
Riket	15	26	14	6	18	21	100	105
Glesbygd	17	29	16	5	15	18	100	21
Centralt	14	25	14	6	19	22	100	84

Fördelning av lantbruk med avseende på storlek, uttryckt i standardtimmar, belägna i glesbygd och centralt samt i riket som helhet. Procent.

Källa: Lantbruksstyrelsen och SCB. Deltidslantbrukets struktur och betydelse, s 73-74. Lantbruks-ekonomiska samarbetsnämndens rationaliseringsgrupp, Stockholm 1988.

11. Vilka två lantbruksformer med ungefär samma regionala fördelning förekommer i lika stort antal?

- A Fritidslantbruk och pensionärslantbruk
- B Små heltidslantbruk och större heltidslantbruk
- C Större deltidslantbruk och små heltidslantbruk
- D Pensionärslantbruk och små deltidslantbruk
- E Fritidslantbruk och små deltidslantbruk

12. Hur många av de centralt belägna svenska lantbruken låg i storleksintervallet 800 - 1599 standardtimmar?

- A 8 500
- B 18 500
- C 24 000
- D 29 000
- E 33 500